MAKTAB O'QUVCHILARINING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA TEXNOLOGIYA FANINING RO'LI

ADPI dotsenti
Jaloldinova Shaxnoza Xasanboyevna,
ADPI bitiruvchisi
Axmedova Gulbaxor

imrconf.com

Annotatsiya: *Ushbu maqolada maktab o‘quvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda texnologiya fanining o‘rni va ahamiyati yoritilgan. Texnologiya darslari orqali o‘quvchilarda amaliy ko‘nikmalar, ijodiy fikrlash, muammolarni hal etish, mehnatsevarlik va kasbga yo‘naltirish kompetensiyalari shakllanishi tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy pedagogik yondashuvlar hamda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi ochib berilgan. Tadqiqot natijalari texnologiya fanining o‘quvchilarni kelajak kasbiga tayyorlashdagi muhim omillardan biri ekanligini ko‘rsatadi.*

Аннотация: *В данной статье рассматривается роль предмета технологии в развитии профессиональных компетенций школьников. Анализируется формирование у учащихся практических навыков, творческого мышления, способности решать проблемы, трудолюбия и профессиональной ориентации через уроки технологии. Также раскрывается эффективность современных педагогических подходов и инновационных технологий в образовательном процессе. Результаты исследования показывают, что предмет технологии является одним из важных факторов подготовки учащихся к будущей профессиональной деятельности.*

Abstract: *This article discusses the role and importance of technology education in developing professional competencies among school students. It*

analyzes how technology lessons contribute to the formation of practical skills, creative thinking, problem-solving abilities, diligence, and career orientation in students. The effectiveness of modern pedagogical approaches and innovative technologies in the educational process is also highlighted. The research results show that technology education is one of the key factors in preparing students for their future professional activities.

Kalit so‘zlar: *texnologiya fani, kasbiy kompetensiya, o‘quvchi, amaliy ko‘nikma, kasbga yo‘naltirish, innovatsion ta’lim, ijodkorlik, mehnat ta’limi.*

Ключевые слова*: технология, профессиональная компетенция, школьник, практические навыки, профессиональная ориентация, инновационное образование, творчество, трудовое обучение.*

Keywords: *technology education, professional competence, student, practical skills, career guidance, innovative education, creativity, labor education.*

imrconf.com

Bugungi kunda ta’lim tizimining asosiy vazifalaridan biri o‘quvchilarni zamonaviy kasblarga tayyorlash va ularda hayotiy ko‘nikmalarni shakllantirishdan iborat. Maktabda o‘qitiladigan texnologiya fani o‘quvchilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim o‘rin tutadi. Ushbu fan orqali o‘quvchilar mehnat qilish, mustaqil fikrlash, turli buyumlarni yaratish va amaliy faoliyatni tashkil etishni o‘rganadilar.Texnologiya darslari nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy tajribani ham shakllantiradi. Shu sababli mazkur fan o‘quvchilarni kelajak kasbiga tayyorlashda samarali vositalardan biri hisoblanadi.

Texnologiya fani o‘quvchilarning ijodiy va texnik fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Dars jarayonida o‘quvchilar turli amaliy mashg‘ulotlarni bajarish orqali mehnat jarayoniga moslashadilar. Ayniqsa, qo‘l mehnati, dizayn, konstruktorlik ishlari va zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish o‘quvchilarda kasbiy qiziqishni oshiradi.

Texnologiya fanining asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

1. O‘quvchilarda mehnatsevarlik ko‘nikmalarini shakllantirish.
2. Kasb-hunarga bo‘lgan qiziqishni rivojlantirish.
3. Amaliy va ijodiy faoliyatni qo‘llab-quvvatlash.
4. Zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash malakasini oshirish.

Kasbiy kompetensiya — bu shaxsning ma’lum bir faoliyatni samarali bajarish uchun zarur bo‘lgan bilim, ko‘nikma va malakalar yig‘indisidir. Texnologiya darslarida quyidagi kompetensiyalar rivojlanadi:

- Muammoli vaziyatlarni hal qilish qobiliyati;
- Jamoada ishlash ko‘nikmasi;
- Mustaqil qaror qabul qilish;
- Ijodiy yondashuv;
- Texnik vositalardan foydalanish.

O‘quvchilarning kompetensiyalarini rivojlantirishda amaliy mashg‘ulotlar alohida ahamiyatga ega. Chunki o‘quvchi nazariy bilimni amaliyot bilan bog‘lash orqali kasbiy tajriba orttiradi.Hozirgi davrda texnologiya fanini o‘qitishda innovatsion metodlardan foydalanish muhim hisoblanadi. Interfaol metodlar, loyiha asosida ta’lim, STEAM texnologiyalari va raqamli vositalardan foydalanish o‘quvchilarning qiziqishini oshiradi.

Quyidagi metodlar samarali hisoblanadi:

1. “Aqliy hujum” metodi;
2. Loyiha asosida o‘qitish;
3. Amaliy laboratoriya mashg‘ulotlari;
4. Guruhiy ishlash usullari.

Mazkur metodlar o‘quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirib, ularni kasbiy faoliyatga tayyorlaydi.

Xulosa qilib aytganda, texnologiya fani maktab o‘quvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim o‘rin egallaydi. Ushbu fan orqali o‘quvchilar amaliy ko‘nikmalar, ijodiy fikrlash va mehnat madaniyatini

imrconf.com

egallaydilar. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash esa ta’lim samaradorligini oshirib, o‘quvchilarning kelajak kasbiga bo‘lgan qiziqishini kuchaytiradi. Shuning uchun texnologiya fanini o‘qitishni yanada takomillashtirish bugungi ta’lim tizimining dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot. – Toshkent: “Fan”, 2017. – 156–162-betlar.
2. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta’limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: “Iste’dod”, 2018. – 87–95-betlar.
3. Muslimov N.A. Kasb ta’limi o‘qituvchisining kasbiy kompetentligini rivojlantirish texnologiyasi. – Toshkent: “Fan va texnologiya”, 2019. – 112–118-betlar.
4. Azizxo‘jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: “O‘qituvchi”, 2016. – 74–81-betlar.
5. Sayidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar mohiyati va zamonaviy loyihasi. – Toshkent: “Moliya”, 2017. – 45–53-betlar.
6. Yo‘ldoshev J.G‘., Usmonov S.A. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etish. – Toshkent: “Fan”, 2020. – 98–105-betlar.
7. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: “Sano-standart”, 2019. – 201–210-betlar.
8. Qurbonov Sh., Seytxalilov E. Ta’lim sifati va pedagogik innovatsiyalar. – Toshkent: “Turon-Iqbol”, 2018. – 66–72-betlar.

imrconf.com